

Billund
kommune

Miljøgodkendelse af minkproduktion

***matrikel nr. 4i, Grene By, Grene
Annexvej, 7190 Billund***

Marts 2018

Dato: 08-03-2018

Teknik & Miljøforvaltning

Natur og Miljø
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200

www.billund.dk

Journalnr.: 09.17.17 P19

Sagsnr.: 16/798

P10.2.4.1

KS.: RHS

Sagsbehandler:

Mette Hammershøj

Tlf. 7972 7101

MHA@billund.dk

INDLEDNING	3
EJENDOMS- OG VIRKSOMHEDSOPLYSNINGER	3
HØRING	4
MILJØGODKENDELSE AF MINKPRODUKTION PÅ MATRIKEL NR. 41, GRENE BY, GRENE	8
AFGØRELSENS OMFANG OG FORUDSÆTNINGER	8
ØVRIGE FORHOLD	9
IKKE-TEKNISK RESUMÉ	9
GODKENDELSENS UDNYTTELSE OG VARIGHED	15
OFFENTLIGGØRELSE MV.	15
KLAGEVEJLEDNING	16
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	17
INDLEDNING	17
BESKRIVELSE OG VURDERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	17
<i>Husdyrbrugets beliggenhed</i>	17
<i>Besætningens størrelse</i>	18
<i>Driftsbygninger</i>	19
<i>Foder</i>	20
<i>Gødningsproduktion og -opbevaring</i>	20
<i>Energi- og vandforbrug</i>	22
<i>Affald og kemikalier</i>	23
<i>Spildevand / overfladevand</i>	24
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.	25
<i>Lugt</i>	25
<i>Støj og transport</i>	27
<i>Støv, fluer og skadedyr</i>	28
<i>Landskab og kulturmiljø</i>	29
<i>Driftforstyrrelser og uheld</i>	32
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD	33
<i>Ammoniakpåvirkning af naturområder fra anlægget</i>	33
BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	39
OPHØR	41
ALTERNATIVE MULIGHEDER	41
BILAG	43

Indledning

Hjemvist afgørelse:

Billund Kommune meddelte miljøgodkendelse til minkproduktion på *matrikel nr. 4i, Grene By, Grene*, beliggende Annexvej, 7190 Billund, den 9. december 2013. Godkendelsen blev påklaget af Det Økologiske Råd på en række punkter. Natur- og Miljøklagenævnet hjemviste den 28. juli 2015 sagen til fornyet behandling. Klagenævnet har i afgørelsen begrundet hjemvisningen med, at kommunen burde have behandlet ansøgningen som en ansøgning om udvidelse af minkproduktionen på ejendommen Annexvej 2A, trods en indbyrdes afstand på ca. 1,3 km, da matriklen hørte under denne ejendom.

Fornyset behandling af sagen:

Ansøger har valgt at udstykke *matrikel nr. 4i, Grene By, Grene* som en ny, selvstændig ejendom og ønsker at etablere en minkfarm med 4.930 årstæver, svarende til 170,0 dyreenheder (DE). Der er på ansøgningstidspunktet ingen bygninger på matriklen. Billund Kommune har i det nedenstående foretaget en fornyet behandling af sagen, hvor matriklen udgør en selvstændig ejendom.

Det fremgår af § 9, stk. 9 i ændringslov nr. 204 af 28/02/2017, at sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet i 1. instans den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 10. Af stk. 10 fremgår, at i ovennævnte sager fastsætter kommunalbestyrelsen ikke vilkår, der vedrører husdyrbrugets arealer.

Da sagen ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017 er henvisningerne til Husdyrloven i denne afgørelse derfor en henvisning til LBK nr. 442 af 13/05/2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Ligeledes er henvisningerne til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen en henvisning til BEK nr. 211 af 28/02/2017.

Billund Kommune har på den baggrund udarbejdet denne miljøgodkendelse. Godkendelsen er meddelt i henhold til § 11, stk. 2 i Husdyrloven.

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for husdyrbrugets virksomhed. Vilkårene sikrer, at driften af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelsen af forslaget til miljøgodkendelse, har Billund Kommune lavet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af husdyrbruget. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering fremgår af det nedenstående.

Ejendoms- og virksomhedsoplysninger

Denne afgørelse vedrører etablering af husdyrbruget på *matrikel nr. 4i, Grene by, Grene*, Annexvej, 7190 Billund. Bedriftens CVR nr. er 28328532. Husdyrbruget ejes og drives af Kim Søndergård, Annexvej 2A, 7190 Billund.

Høring

Ansøger har ansøgt om dispensation fra afstandskravene i Husdyrlovens § 8, idet den vestligste hal ønskes placeret nærmere end 30 m fra naboskel mod *matr. nr. 4f, Grene By, Grene*, som er mindsteafstanden i henhold til Husdyrlovens § 8. Der er nærmere redegjort for dette forhold i nedenstående afsnit "Husdyrbrugets beliggenhed".

Kommunen har foretaget høring af ejeren af *matr. nr. 4f*. Kommunen har ikke indenfor den fastsatte tidsfrist modtaget bemærkninger fra ejeren.

Billund Kommune vurderer, at placeringen af hallen tæt på naboskel ikke vil medføre nogen væsentligt øget risiko for gener eller forurening af omgivelserne, og da der er tale om en bygningsløs nabomatrikel, meddeles der hermed dispensation efter § 9 i Husdyrloven til placering af byggeriet som ansøgt.

Kommunens afgørelse om dispensation kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Da der er tale om etablering af en ny minkfarm på en bygningsløs ejendom, er det kommunens vurdering, at den udvidede offentlighedsprocedure skal anvendes. Ansøgningen om miljøgodkendelse har været offentliggjort på Billund Kommunes hjemmeside den 26. oktober 2017 og i Midtjysk Ugeblad og Billund Ugeavis. Offentligheden har herved haft mulighed for at komme med forslag og bemærkninger til projektet, samt anmode om at få tilsendt udkast til afgørelse, når denne foreligger.

Kommunen har ikke modtaget bemærkninger i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen.

Dette udkast til miljøgodkendelse har været sendt i parts- og nabohøring i seks uger, hvor der var mulighed for at komme med kommentarer til projektet.

Udkastet blev sendt til:

Kim Søndergård, Annexvej 2A, 7190 Billund

Med kopi til:

Konsulent Birgitte Andersen, bba@sagro.dk

Naboer indenfor en beregnet lugtkonsekvenszone på 786 meter (se nærmere herom i nedenstående afsnit om lugt):

Ejere, Annexvej 1, 7190 Billund

Ejere, Annexvej 3B, 7190 Billund (og ejere af Annexvej 3A, 7190 Billund)

Ejer af Annexvej 5, 7190 Billund

Grenelejren, Annexvej 5M, 7190 Billund

Grene menighedsråd Grene sogns kirkekontor, c/o Billund Kirke (Ejnar Kudsk),

Hans Jensensvej 4, 7190 Billund (ejer af Annexvej 1B, 7190 Billund)

Ejere, Billundvej 55, 7250 Hejnsvig

Ejere, Billundvej 58, 7250 Hejnsvig

Ejer, Hejnsvigvej 12, 7190 Billund

Ejere, Hejnsvigvej 14, 7190 Billund

Ejer, Løvlundvej 9, 7190 Billund
Ejere, Løvlundvej 11, 7190 Billund
Ejer af Løvlundvej 13A-B, 7190 Billund
Beboer, Løvlundvej 13B, 7190 Billund
Ejere, Løvlundvej 15, 7190 Billund
Kim Søndergård, Annexvej 2A, 7190 Billund (ejer af Løvlundvej 13C, 7190 Billund)

Der er ikke foretaget høring af ejere af øvrige nabomatrikler, idet udvidelsen vurderes at være af underordnet betydning for disse.

Indkomne bemærkninger

I forbindelse med høringen har Billund Kommune modtaget bemærkninger fra ejerne af Løvlundvej 15, Annexvej 3B, Billundvej 55, Billundvej 58, Hejnsvigvej 12 og Hejnsvigvej 14, de sidstnævnte fem i et fælles høringssvar. Bemærkningerne er vedhæftet som bilag 5.

Bemærkningerne omhandler primært flg. emner:

1. Fluer
  2. Lugt
  3. Trafik – store køretøjer
  4. Påvirkning af natur (Natura 2000 område).
- Herudover udtrykkes bekymring over værdiforringelse af ejendom og over, om der er taget hensyn til byplanen for Billund by.

Kommunens kommentarer til høringssvarene:

Vedr. fluer

Husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 72, 75 og 76 indeholder regler vedrørende indretning af pelsdyrhaller, rensning, rengøring og bekæmpelse af fluegener på pelsdyrfarme. Såfremt kommunen ved tilsyn konstaterer, at bestemmelserne ikke bliver overholdt, kan kommunen meddele påbud, jf. §§ 72, stk. f, 75, stk. 6, og 76, stk. 2.

Det er Billund Kommunes vurdering, at reguleringen i Husdyrgødningsbekendtgørelsen i tilstrækkelig grad kan sikre, at der på minkfarmen foretages effektiv fluebekæmpelse til forebyggelse af gener.

Kommunen har i Husdyrgødningsbekendtgørelsen hjemmel til at påbyde forskellige tiltag, hvis kommunen konstaterer, at manglende eller mangelfuld forebyggelse eller bekæmpelse af fluer på en pelsdyrfarm medfører, at nabobeboelse i væsentligt omfang generes af fluer fra pelsdyrfarmen.

Det er kommunens vurdering, at der dermed ikke er behov for at stille vilkår vedr. fluebekæmpelse i denne afgørelse.

Vedr. lugt

Lugtgener fra husdyrbrug vurderes på grundlag af beregninger i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne for det ansøgte projekt viser, at lugtbeskyttelsesniveauet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, er overholdt i forhold til alle genekategorier, herunder enkeltboliger.

Der skal tages højde for kumulation i forhold til lugt fra andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af nabobebyggelse. Da der er mere end 100 meter fra nærmeste andet husdyrbrug over 75 DE til samtlige nabobebyggelser, er lugten herfra ikke medregnet.

Overholdelse af geneafstande er ikke ensbetydende med, at omkringboende ikke vil kunne lugte husdyrbrugets drift, men at påvirkningen vil kunne holdes på et acceptabelt niveau ud fra de vurderingskriterier, der normalt anlægges i Danmark, herunder jf. Natur- og Miljøklagenævnets nedenstående betragtninger om accept af visse ulemper ved bosættelse i landzonen.

Billund Kommune vurderer på ovenstående baggrund, at den ansøgte produktion ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og omboende. Kommunens vurderinger er bl.a. foretaget ud fra de beregningssystemer, Miljøstyrelsen har stillet kommunerne til rådighed i forbindelse med husdyrsager. Derudover vil der altid være tale om en konkret vurdering i de enkelte sager.

I godkendelsen er der fastsat vilkår, som sikrer mulighed for myndighedsmæssige indgreb overfor væsentlige genepåvirkninger, hvis sådanne skulle opstå.

Kommunens vurdering skal ske ud fra gældende lovgivning og Miljøstyrelsens vejledninger. Kommunens vurdering af væsentlige virkninger på miljøet er foretaget ud fra definitionen i § 11, stk. 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: *Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat, der er fastlagt i bilag 3, overskrides.* Samtlige beskyttelsesniveauer er overholdt for det ansøgte projekt. Det er fortsat kommunens vurdering, at husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige virkninger på miljøet.

Vedr. trafik

Efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 2, skal kommunen i forbindelse med en ansøgning om godkendelse efter Husdyrlovens § 11 vurdere, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Natur- og Miljøklagenævnet anfører i afgørelse NMK-132-00197 af 1. februar 2013 bl.a. følgende:

”Ved reguleringen af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med nærheden til landbrug. I en godkendelse kan der derfor primært stilles vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til virksomheden. For virksomhedens egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- eller frakørsel. Endelig kan der stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter. Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet.”

Der er i miljøgodkendelsen stillet vilkår til transport og transportarealer på ejendommen, samt transport til og fra ejendommen.

Det er fortsat kommunens vurdering, at transport til og fra ejendommens anlæg med de stillede vilkår kan gennemføres, uden at det vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Vedr. natur

Kommunen har i nedenstående afsnit om ammoniakpåvirkning af naturområder fra anlægget forholdt sig til beregnede værdier for ammoniaknedfald i de sårbare naturområder, der findes i området, herunder Grene Sande. Der tages i beregningerne for Grene Sande højde for påvirkningen fra øvrige husdyrbrug i området. Som det fremgår af afsnittet, kan det ansøgte projekt overholde de beskyttelsesniveauer, der er fastsat i Husdyrloven.

Bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkningen er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden, som sikrer, at der med overholdelse af dette beskyttelsesniveau ikke vil kunne påvises en biologisk ændring af naturområderne. Det ansøgte projekt vurderes derfor ikke at ville give anledning til tilstandsændringer på naturområder.

På ovenstående baggrund, er det fortsat kommunens vurdering, at anlæggets ammoniakemission, herunder i forbindelse med andre planer og projekter, ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af nævnte naturforhold.

Vedr. øvrige bemærkninger

Husdyrloven rummer ikke muligheder for at tage hensyn til ejendomsværditab eller tab af herlighedsværdi, men forholder sig udelukkende til, hvorvidt givne afstandsregler kan overholdes. Det ansøgte projekt overholder samtlige afstandskrav til naboejendomme.

Afstandskrav og lugtgeneafstande til eksisterende eller i kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde er overholdt. Den omtalte byplan for Billund med jordstykket mellem Hejnsvigvej og Grenevej er et areal, der er udlagt som et såkaldt perspektivområde, der ikke er en del af kommuneplanens rammedel og derfor ikke er omfattet af afstandskravene i Husdyrloven.

Kommunens samlede vurdering

Det er kommunens vurdering, at hvis et ansøgt projekt om husdyrbrug lever op til de krav, der er fastsat i bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, er kommunens råderum for at træffe afgørelse om afslag begrænset, jf. Miljø- og Fødevarerministerens svar til Miljø- og Fødevarerudvalget af 31. august 2016. Det ansøgte projekt overholder samtlige opstillede krav.

Det er fortsat kommunens vurdering, at minkfarmen ikke burde medføre væsentlige gener, udover hvad man må forvente på landet. Man er altid velkommen til at kontakte kommunen, hvis man oplever væsentlige gener fra nærliggende husdyrbrug.

De indkomne bemærkninger i partshøringsfasen giver ikke anledning til ændringer i miljøgodkendelsen, der hermed meddeles. Godkendelsen meddeles til den selvstændige ejendom beliggende *matrikel nr. 4i, Grene By, Grene*.

Miljøgodkendelse af minkproduktion på matrikel nr. 4i, Grene By, Grene

Der er ingen bygninger på *matrikel nr. 4i, Grene By, Grene, Annexvej, 7190 Billund*. Kim Søndergård ansøgte den 5. juli 2013 Billund Kommune om miljøgodkendelse til at etablere et husdyrbrug med en minkproduktion på 5.300 årstæver, svarende til 182,76 DE. Husdyrbruget ønskedes etableret i nye minkhaller. Der ønskedes opført 5 stk. 12-rækkede haller. Herudover ønskedes etableret et maskin- og halmopbevaringshus på 1000 m², en vaskeplads på 100 m² samt en gyllebeholder på 3000 m³. Gyllebeholderen ville blive etableret med fast overdækning.

Billund Kommune meddelte miljøgodkendelse til projektet den 9. december 2013. Godkendelsen blev påklaget af Det Økologiske Råd på en række punkter, og Natur- og Miljøklagenævnet hjemviste den 28. juli 2015 sagen til fornyet behandling.

Ansøger ønsker fortsat at gennemføre projektet som oprindeligt ansøgt, dog tilpasset pga. nye beregningsmetoder i husdyrgodkendelse.dk. Ansøgers konsulent har derfor genindsendt ansøgningen den 17. september 2015. Matriklen vil blive udskilt som en ny, selvstændig ejendom.

Ansøgningen er efterfølgende revideret ved nye ansøgningskemaer, senest den 25. oktober 2017. Endvidere er der løbende tilgået kommunen supplerende oplysninger fra ansøger.

Med denne miljøgodkendelse har Billund Kommune godkendt husdyrbrugets anlæg og produktion. Godkendelsen meddeles efter § 11, stk. 2 i Husdyrloven, idet Billund Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet,
- Anlæg og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen, i nedenstående miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Afgørelsens omfang og forudsætninger

Ansøger har ansøgt om dispensation fra afstandskravene i Husdyrlovens § 8, idet den vestligste hal ønskes placeret nærmere end 30 m fra naboskel mod *matr. nr. 4f, Grene By, Grene*, som er mindsteafstanden i henhold til Husdyrlovens § 8. Der er nærmere redegjort for dette forhold i nedenstående afsnit "Husdyrbrugets beliggenhed".

Denne afgørelse om miljøgodkendelse omfatter således også kommunens afgørelse om dispensation efter § 9 i Husdyrloven til placering af byggeriet som ansøgt.

I det omfang andet ikke er nævnt i nærværende afgørelse, er afgørelsen meddelt på baggrund af de oplysninger, som kommunen har modtaget i forbindelse med sagen, hvorfor afgørelsen hviler herpå.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrloven. Øvrige relevante godkendelser og tilladelser skal indhentes særskilt, herunder byggetilladelser, samt tilladelser iht. Spildevandsbekendtgørelsen¹.

Udstykning af en matrikel med henblik på at etablere en minkfarm kræver landzonetilladelse.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til Husdyrloven. Udvidelser og ændringer skal anmeldes til Billund Kommune, som skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse, eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Ikke-teknisk resumé

Der ansøges om miljøgodkendelse efter Husdyrlovens § 11 til etablering af en minkfarm på *matrikel nr. 4i, Grene By, Grene, Annexvej, 7190 Billund*, der udstykkes som en selvstændig ejendom. Der er ingen bygninger på ejendommen.

Ansøgers konsulent har indsendt flg. ikke-tekniske resumé:

Der ønskes bygget en hel ny minkfarm på Annexvej, der efter 5 år vil være på 4930 årstæver. I forbindelse med farmen skal der bygges en ny gyllebeholder på 3000 m³, et maskinhus/halmopbevaring på 1000 m² med en vaskeplads samt opstilles en fodersilo.

Der er et ønske om at placere minkfarmen helt op ad skel mod V, for at bibeholde så meget frit udsyn fra Annexvej ned over marken mod N til Grindsted Å.

Det vil blive taget avlssdyr fra i november 2018, så farmen kan blive startet op januar 2019.

Der er lavet beregninger til Grene Sande samt flere kategori 3 natur, for at opfylde kravene til ammoniakfordampning.

De generelle krav til lugt i forhold til nabo, samlet bebyggelse samt byzone er overholdt.

Kravene til BAT er overholdt.

Med venlig hilsen

---

¹ BEK. nr. 1469 af 12/12/2017. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Mette Hammershøj
Miljøsagsbehandler, Landbrug
Billund Kommune, Natur og Miljø

Vilkår

Indretning og drift

1. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen. Anlæg skal opføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og i den miljøtekniske beskrivelse.
2. Før etablering af nye anlæg skal *matrikel nr. 4i, Grene by, Grene* være udstykket som en ny, selvstændig ejendom.
3. Før etablering af nye anlæg skal der indhentes byggetilladelse iht. byggereglementet fra Billund Kommune.
4. Før ibrugtagning af nye anlæg skal der indsendes en underskrevet kontrakt om forpagtning af overdrevet, repræsenteret ved punkt 1 i bilag 4, til Billund Kommune.
5. Vilkår vedr. drift skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
6. Ændring af ejerforhold eller ansvar for driften skal meddeles Billund Kommune senest 1 måned efter ændringen.
7. Gødningsrender skal tømmes mindst to gange om ugen. Der må forløbe højst fire døgn mellem to tømninger. I perioder med længerevarende hård frost kan tømning undlades.
8. Minkene skal tilføres halm ad libitum.

Anlæg

9. Gødningsrenderne i samtlige minkhaller skal være mindst 41 cm brede.
10. Gyllebeholderen skal forsynes med fast overdækning.
11. Ved den fremtidige gyllebeholder skal, såfremt beholderen er udstyret med en pumpeanordning, etableres en støbt plads, hvor påfyldning af gylle finder sted. Påfyldningspladsen skal dimensioneres med styrke og tæthed som en møddingsplads. Der skal være fald mod afløb, så spild opsamles. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning er afsluttet. Opsamlet spildevand skal overpumpes til gyllebeholderen. Rent overfladevand fra pladsen kan opsamles og udsprinkles eller lades nedsivet, når pladsen forinden er rengjort efter brug.
12. Drikkevand til minkene skal etableres med recirkulation, medmindre kommunen har givet de fornødne tilladelser til etablering af gennembløbsdrikkevand.
13. For at sikre hensynet til de landskabelige værdier skal de eksisterende NØ-SV-gående 3-rækkede beplantningsbælter umiddelbart nordvest for ejendommen og sydøst for ejendommen stedse vedligeholdes. Herudover skal der umiddelbart sydvest og nordøst for ejendommen

etableres og stedse vedligeholdes et 3-rækket beplantningsbælte, således at der er skærmende beplantning rundt om hele ejendommens bygningsmasse, jf. bilag 2.

Produktion

14. Godkendelsen omfatter en minkproduktion på 4.930 årstæver, svarende til 170,0 DE.

Gødningsopbevaring og -håndtering

15. Husdyrbruget skal til enhver tid kunne dokumentere at have opbevaringskapacitet for husdyrgødning i overensstemmelse med gældende lovgivning, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen².
16. Pumpning til og fra gyllebeholderen skal ske under opsyn.
17. Gyllebeholderen skal tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse.
18. Gyllen i gyllebeholderen må kun røres lige før tømning af beholderen.

Energi- og vandforbrug

19. Vand- og energiforbrug skal ligge indenfor rammerne af de størrelser, der er nævnt i den miljøtekniske beskrivelse. Hvis forbruget efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentligt større, skal husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning lade en sagkyndig gennemgå ejendommen med henblik på udpegning af reduktionsmuligheder.

Affald

20. Husdyrbrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.
21. Farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Spildevand /overfladevand

22. Overfladevand fra arealer, hvor der kan ske spild med forurenende foder eller gødning eller opstå anden forurening, må ikke afledes til dræn, vandløb eller nedsivning. Afledningen af ejendommens overfladevand må ikke udvides, inden kommunen har meddelt særskilt tilladelse hertil.
23. Tagvand skal nedsives i faskiner i overensstemmelse med gældende vejledning, medmindre kommunen har meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen til anden afledning.

---

² BEK nr. 865 af 23/06/2017 – Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Lugt

24. Husdyrbruget må ikke give anledning til lugtpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtfrembringelse begrænses mest muligt.

Støj

25. Virksomheden skal planlægge flest muligt støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden (kl. 22.00 – 07.00), herunder fra mobile støjkluder.

26. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau, ved omliggende beboelse og deres udendørs opholdsarealer, må maksimalt udgøre følgende værdier:

Dagtimer			Midlingstid
Mandag-fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB (A)	8 timer
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB (A)	1 time
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB (A)	7 timer
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB (A)	4 timer
Søn - og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB (A)	8 timer
Alle dage*	kl. 22.00 – 07.00	40 dB (A)	½ time

*Støjens spidsværdi må om natten (kl. 22.00 - 07.00) ikke overstige 55 dB (A).

Til - og frakørsel

27. Virksomheden skal planlægge mest mulig transport (som virksomheden har indflydelse på) afviklet i dagperioden. Det årlige kørselsbehov må ikke udvides med mere end 10 % i forhold til det, der er angivet i de tekniske beskrivelser.
28. Udstyr, der anvendes til transport og udkørsel af husdyrgødning, skal ved udkørsel til offentlig vej være tæt og renholdt i et omfang, så spild undgås.
29. Tilkørselsveje og arealer omkring bygningerne, siloerne og gyllebeholdere m.m. skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, jord m.v.
30. Evt. spild skal fjernes efter arbejdets afslutning og/eller samme dag ved arbejdstids ophør.

Støv

31. Husdyrbruget må ikke give anledning til støvpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig. I tørre perioder, hvor transport kan give gener ved beboelser, institutioner m.v., skal virksomheden i nødvendigt omfang tilrettelægge arbejdets udførelse med henblik på at begrænse støvpåvirkning fra transport mellem ejendommen og markerne, herunder om nødvendigt ved anvendelse af støvdæmpende foranstaltninger eller ved indstilling af transporterne under ugunstige vindforhold.

Lys

32. Husdyrbruget må ikke give anledning til lyspåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.
33. For at forebygge lyspåvirkning fra fremtidige bygninger skal eventuelle nye udendørs lamper ophænges lavt og med afskærmet lyskilde, så lysets spredning begrænses til det nødvendige operationsområde. Belysning i nye bygninger skal anbringes, så lyset ikke kastes direkte ud gennem vinduer eller åbninger i bygningerne.

Olietank

34. Drift af olietanke skal foregå iht. gældende Olietankbekendtgørelse³.

Driftsforstyrrelser og uheld

35. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal indsendes til tilsynsmyndigheden (Billund Kommune), senest 3 mdr. efter godkendelsen er taget i brug, og der skal herefter til enhver tid forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen. Beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

36. Olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.
37. Påfyldningspumper og slanger skal holdes i en sådan tilstand, at de ikke giver anledning til spild. Påfyldning af brændstof på traktorer og andre landbrugsmaskiner skal ske på et tæt, befæstet areal, der er indrettet på en sådan måde, at evt. spild ikke medfører risiko for forurening af jord, grundvand, overfladevand og afløbssystemer. Eventuelt spildt brændstof skal opsamles med det samme. Tankpistol må ikke kunne fastlåses i

---

³ BEK nr. 1611 af 10/12/2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

åben stilling under påfyldning, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

38. Ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet, skal virksomheden straks foretage alarmering af alarmcentralen på telefon nr. 112, og afværgeforanstaltninger jf. beredskabsplanen skal iværksættes.

Arealer

39. Overdrevet, repræsenteret ved naturpunkt 1 i bilag 4, skal afgræsses med et græsningstryk på max. 0,5 DE/ha/år. Der må ikke ske tilskuds fodring på arealet.

Tilsyn og kontrol/Egenkontrol

40. Der skal på husdyrbruget føres egenkontrol med produktionens størrelse. På tilsynsmyndighedens anmodning og ved miljøtilsynets besøg på ejendommen skal forevises en opgørelse med tilhørende bilag over produktionen. Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.
41. Husdyrbruget skal føre egenkontrol med energi, vand og råstofforbrug.
42. Såfremt tilsynsmyndigheden modtager støjklager over husdyrbrugets drift og produktion, er husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning forpligtet til at føre følgende egenkontrol:

For egen regning skal husdyrbruget dokumentere, at de stillede støjkraav er overholdt. Dokumentation kan maksimalt kræves én gang pr. år, hvis støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" i henhold til gældende lovgivning, og skal udføres af et laboratorium eller en person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på maksimalt ± 3 dB(A).

Resultaterne af målinger og beregninger skal være afrapporteret til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom.

Ophør

43. Ved ophør af bedriften skal minkhaller, gødningsrender og gødningsopbevaringsanlæg mv. tømmes og rengøres. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler. Al affald skal bortskaffes i overensstemmelse med ovenstående vilkår for affaldsbortskaffelse.
44. Ved ophør af bedriften skal samtlige minkhaller, gyllebeholderen og øvrigt byggeri fjernes og området bringes tilbage til oprindelig tilstand.

Bemærkninger til godkendelsen:

45. Husdybruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt, før udvidelsen eller ændringen er godkendt af Billund Kommune som værende indenfor rammerne af denne godkendelse.

Godkendelsens udnyttelse og varighed

Ansøger oplyser, at han ønsker at komme i gang med byggeriet hurtigst muligt, så der kan blive sat mink i de første haller i januar 2019. Der vil blive bygget i etaper, med en forventet fuld produktion ultimo 2023.

Kommunens vurdering

I henhold til Husdyrbrugloven⁴, bortfalder en miljøgodkendelse, hvis den ikke er udnyttet, inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

Herefter gælder, at hvis godkendelsen efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt, jf. definitionen i lovens § 59 a, stk. 2.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁵ regelmæssigt, og mindst hvert 10. år, screenes med henblik på en eventuel revurdering. Den første screening foretages dog, når der er forløbet 8 år, dvs. i 2026.

Offentliggørelse mv.

Endelig afgørelse om miljøgodkendelse offentliggøres den 13. marts 2018 på Billund Kommunes hjemmeside og i Billund Ugeavis og Midtjysk Ugeavis.

Afgørelsen sendes til:

Kim Søndergård, Annexvej 2A, 7190 Billund

Med kopi til:

Konsulent Birgitte Andersen, bba@sagro.dk

Endvidere sendes endelig afgørelse til de hørte, som har fremsendt bemærkninger i forbindelse med høring af forslaget til miljøgodkendelse.

Øvrige:

Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund,

nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskeren.dk, herford@bbsyd.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnbillund-sager@dn.dk

Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF lokalafdeling, billund@dof.dk

---

⁴ LBK nr. 256 af 21/03/2017. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

⁵ BEK nr. 1380 af 30/11/2017. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse mv. af husdyrbrug

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse eller over dispensationen fra afstandskrav, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede fremgår af § 84 – 88 i Husdyrloven. Klagen skal være indgivet senest den 10. april 2018.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnet hjemmeside, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager som privatperson, skal du betale et gebyr på kr. 900, mens gebyret er 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Udnyttelse af afgørelsen inden klagefristens udløb sker på egen risiko

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt danner baggrund for afgørelsen om godkendelse af etablering af husdyrbruget på *matrikel nr. 4i, Grene By, Grene, Annexvej, 7190 Billund*, der udstykkes som en ny, selvstændig ejendom.

Hensigten med den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er at undersøge, om ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forbindelse med det ansøgte projekt, samt om projektet kan medføre, at husdyrbruget påvirker omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er indeholdt i Husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse og vejledning.⁶

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget på baggrund af en gennemgang af, om husdyrbruget i nødvendigt omfang bringer BAT i anvendelse i forbindelse med det ansøgte projekt.

I nedenstående afsnit "Bedste tilgængelige teknik" er foretaget en opsummerende vurdering.

Beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt

På vegne af Kim Søndergård har konsulentfirmaet SAGRO indsendt ansøgning om miljøgodkendelse af etablering af husdyrproduktion på *matrikel nr. 4i, Grene By, Grene, Annexvej*. Der er ansøgt via det it-baserede ansøgningsystem på www.husdyrgodkendelse.dk, hvor den seneste version af ansøgningen er modtaget den 25. oktober 2017.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der er således løbende indsendt supplerende oplysninger. Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget med baggrund i det sidst indsendte ansøgningsmateriale.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er ansøgt til at ligge i landzone i Billund Kommune. Placeringen fremgår af bilag 1. Husdyrbrugets fremtidige indretning fremgår af oversigtstegningen vist i bilag 2.

Afstand fra hallerne til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er ca. 475 m. Afstanden til samlet bebyggelse er ca. 1,8 km, og afstanden til byzone (Billund) ca. 1,5 km.

---

⁶ Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen samt Miljøministeriets Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Husdyrbrugets staldanlæg og opbevaringsanlæg er omfattet af en række afstandskrav i Husdyrloven:

- §§ 6 og § 20: 50 m til nabobeboelse og 300 m til eksisterende eller planlagt byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: 10 m til bestemte ammoniakfølsomme naturtyper indenfor og udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- § 8: forskellige afstandskrav til almene og ikke-almene vandforsyningsanlæg, vandløb, søer, naboskel, offentlig vej, privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed og egen beboelse.

Afstandskravene gælder for etablering af nye staldanlæg og opbevaringsanlæg, herunder tilbygninger.

Alt byggeri er nyt byggeri. Den vestligste af de ansøgte minkhaller kan ikke overholde kravet om en afstand på 30 m til naboskel. Ansøger har ansøgt om dispensation fra afstandskravet.

Billund Kommune kan meddele dispensation til etableringen, jf. lovens § 9, stk. 3.

Kommunen har foretaget høring af ejeren af nabomatriklen, *matr. nr. 4f, Grene By, Grene*, der er en bygningsløs matrikel. Kommunen har ikke indenfor den fastsatte tidsfrist modtaget bemærkninger fra ejeren.

Billund Kommune vurderer, at placeringen af det ansøgte byggeri nærmere skal vil være at foretrække i forhold til omgivelserne, herunder de landskabelige værdier, hvorfor der herved meddeles dispensation efter § 9 i Husdyrloven til placering af minkhallerne som ansøgt.

Kommunens afgørelse om dispensation kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Det er Billund Kommunes vurdering, at lovens øvrige afstandskrav kan overholdes i forbindelse med den ansøgte udvidelse.

Besætningens størrelse

Der er på ansøgningstidspunktet hverken bygninger eller husdyr på matriklen. Der ansøges om godkendelse til en fremtidig minkproduktion på 4.930 årstæver, svarende til 170,0 DE.

Kommunens vurdering

Det er kommunens opfattelse, at ansøgningsskemaets beregninger af de miljømæssige konsekvenser af det ansøgte på baggrund af sammenstilling med en nudrift på nul dyreenheder, er korrekt.

Der fastsættes vilkår med grænser for husdyrbrugets maksimale produktion, som svarer til det ansøgte.

Driftsbygninger

Der ønskes opført 5 stk. 12-rækkede haller. Herudover ønskes etableret et maskin- og halmopbevaringshus på 1000 m², en vaskeplads på 100 m² samt en gyllebeholder på 3000 m³ og en fodersilo. Gyllebeholderen vil blive etableret med fast overdækning. Byggefeltet bliver på i alt 2,9 ha. De fremtidige anlæg er vist på situationsplanen i bilag 2.

Den maksimale højde på minkhallerne oplyses at blive ca. 8 m, med en taghældning på ca. 20 grader. Der vil være 5 m i afstand mellem de tre første haller fra vest, dernæst vil der være 10 m mellem hal 3 og 4 og så igen 5 m mellem de to østligste haller. Maskinhusets højde til kip vil blive ca. 8 m. Gyllebeholder inkl. overdækning vil blive ca. 6 m høj.

Minkhallerne vil blive med lysegrå stålsider og ender samt gråt eternittag. Maskinhuset vil blive i stålplader i samme farve som minkhallerne.

Ansøger angiver flg. vedr. anlæggets emissionsniveau for ammoniak: Af nedenstående tabel fremgår beregnet emissionsniveau (BAT-niveau). Emissionsniveauet er fremkommet på baggrund af afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet, hvor der bliver udmeldt emissionsgrænseværdier for eksisterende og nybyggeri.

BAT-kravet:

Dyretype	Antal	DE	Emission pr. årstæve	Emission i alt
Årstæver i nybyggeri	4.930	170,0	1,00 kg N/år	4.930 kg N/år
BAT-emission i alt				4.930 kg N/år

Emissionen er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 4.068,38 kg N. BAT-emissionsgrænseværdien er dermed overholdt.

Kommunens vurdering

Indretning og drift af fremtidige haller og anlæg skal ske i overensstemmelse med reglerne i den gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse.

BAT (bedste tilgængelige teknik)

Natur- og Miljøklagenævnet har i en afgørelse fra september 2013 (NMK-131-00140) fastlagt emissionsgrænseværdierne for minkfarme i forbindelse med miljøgodkendelser efter Husdyrloven.

For nye minkhaller har Natur- og Miljøklagenævnet fastlagt en emissionsgrænseværdi på 1,00 kg N pr. årstæve, svarende til flg. kombination af virkemidler: 36 cm brede gødningsrender, tømning af render to gange om ugen, halm ad libitum og foder med proteinindhold på gennemsnitligt højst 31 % af OE i uge 30-47.

På den baggrund kan emissionsniveauet for det ansøgte projekt beregnes til 4.930 kg N/år. Emissionen er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 4.068 kg N. BAT-emissionsgrænseværdien er dermed overholdt.

Der stilles vilkår til hele bedriften om halm ad libitum og om udmugning minimum hver 3. eller 4. dag og to gange om ugen, Desuden stilles vilkår til redbredde på 41 cm i samtlige haller. Proteinindholdet i foderet reguleres af de generelle regler Husdyrgødningsbekendtgørelsen, og der stilles derfor ikke vilkår vedr. foderet.

I nedenstående del af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering: "Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold", er foretaget en nærmere vurdering af ammoniakemissionen fra anlægget og påvirkningen i den omgivende natur.

Idet det forudsættes, at nyetablering og drift af anlægget sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrloven og Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår.

Foder

Det oplyses i ansøgningen, at minkfoder leveres til farmen dagligt i ca. 8 mdr. og hver anden dag resten af året.

Foder opbevares i fodersiloer placeret på vaskeplads ved maskinhuset.

Husdyrbruget angiver at have følgende BAT for foder:

"I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor minkfodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

I ansøgningen er angivet et proteinindhold pr. foderenhed på 31 % af OE (omsættelig energi) i uge 30-47.

Kommunens vurdering

Grundlaget for reduktion i næringsstofforurening er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler, hvoraf fodring er ét. Da der herudover ikke er fastlagt BAT-krav for fodring af mink, betragter kommunen normtallene for at være BAT, indtil evt. konsistente BAT-niveauer bliver udmeldt fra retningsgivende referencer.

Kommunen vurderer, at et nedsat proteinindhold i foderet i uge 30-47 er BAT. Der er i Husdyrgødningsbekendtgørelsen krav om, at proteinindholdet af omsættelig energi i foderet ikke må overstige gennemsnitligt 31 % i uge 30-47, og der stilles derfor ikke vilkår til proteinindholdet.

I nedenstående afsnit om "Støv, fluer og skadedyr" er foretaget en vurdering af forurening i forbindelse med opbevaring og håndtering af foder.

Gødningsproduktion og -opbevaring

Den årlige normproduktion af gødning fra 4.930 årstæver er på 1.875 m³ gylle og 295 m³ dybstrøelse. Ansøger oplyser, at dybstrøelsen fyldes i gyllebeholderen. Hertil kommer 70 m³ vand fra vaskepladsen iflg. ansøgers oplysninger.

For at overholde kravet om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet (jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens), skal der som minimum være 1.680 m³ kapacitet (9/12 mdr. x 2.239 m³/år), hvilket kan opfyldes med den ansøgte gyllebeholder på 3.000 m³.

Ansøger oplyser følgende vedr. BAT:

For så vidt angår BAT ved opbevaring af minkgylle omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag. Husdyrbruget angiver at bruge BAT som følger:

- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Der etableres fast overdækning på gylletanken.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Årligt efterses inspektionsbrønd ved gylletank, for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Kommunens vurdering

Indretning og drift af opbevaringslagre skal være i overensstemmelse med reglerne i Pelsdyrbekendtgørelsen, samt reglerne i den gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget til enhver tid kan dokumentere, at kapaciteten af gødningsopbevaringsanlæg opfylder Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser.

Der er ikke udarbejdet BAT-blade for gødningslagring på bedrifter med mink eller bedrifter af nærværende størrelse. I EU's BREF-note for svin og fjerkræ er udpeget nogle teknikker for gødningsoplagering, som efter kommunens vurdering generelt udgør et anvendeligt grundlag for vurdering af oplaget også på andre typer og størrelser af husdyrbrug.

Næsten alle de udpegede BAT-teknikker i BREF-noten er i forvejen krav i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Herudover betragtes det dog også som BAT, at

gødningslagre tømmes regelmæssigt (fortrinsvis en gang om året) af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, og at gyllen kun røres lige før tømning af beholderen. Kommunen finder, at disse teknikker skal kræves anvendt ved fastsættelse af vilkår herom. Gyllebeholderen har fast overdækning, hvilket kommunen i dette tilfælde vurderer som værende BAT.

På baggrund af en sammenstilling af de valgte løsninger (herunder som følge af reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen) og ovenstående BAT-betragtninger, er det kommunens vurdering, at indretning og drift af opbevaringsanlæggene kan betragtes som BAT.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat nogle krav til ammoniakemissionen fra stald og lager, samt for ammoniakpåvirkningen i den omgivende natur. I nedenstående del af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering: "Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold", er foretaget en nærmere vurdering af disse forhold. Denne vurdering, samt vurderingen af anlæggets samlede ammoniaktab i relation til BAT i ovenstående afsnit "Driftsbygningerne" er baseret på ammoniakemissioner beregnet i ansøgningskemaet.

I nedenstående afsnit "Driftsforstyrrelser og uheld" er der foretaget en vurdering af forureningsrisici i forbindelse med håndtering af gylle, herunder indretning med pumpe mv.

Idet det forudsættes, at etablering, indretning og drift af den fremtidige gødningsopbevaring sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår i nærværende afsnit.

Energi- og vandforbrug

Husdyrbrugets energi- og vandforbrug i den eksisterende og den ansøgte drift oplyses at være, som det fremgår af nedenstående tabel.

Forbrug	Nudrift	Ansøgt
El	-	40.000 kWh
Dieselolie	-	3.000 liter
Drikkevandsforbrug	-	555* m ³
Vand til vask af stalde og markredskaber/maskiner	-	1.000 m ³

*der er ønske om at lave gennemløbsdrikkevand, hvor der pumpes vand op, ledes gennem drikkevandsslangerne og videre til en sø, hvis dette er muligt. Det vil i stedet give et vandforbrug på 100.000 m³, hvor hovedparten bliver ledt til søen.

Ansøger anfører følgende vedr. BAT:

"I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vandforbruget gennem måling og ved detektering og reparation af lækager. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Vandforbruget registreres årligt

- Evt. lækager identificeres og reparerer hurtigst muligt.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Til mink anvendes drikkenipler, som er udformet og placeret, så unødigt vandspild undgås.

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at installere energibesparende belysning. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Elforbruget registreres årligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Med etablering af det ansøgte anlæg opnås en rationel drift, hvilket medfører mindre energiforbrug pr. dyr.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energiforbrug undgås.
- Minkhaller er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Til frostsikring er installeret opvarmet cirkulerende drikkevandsforsyning.
- Der er kun belysning i hallerne i en meget begrænset periode efter parretid, hvor der ca. én måned hvert år er lys to timer henholdsvis før og efter solopgang og solnedgang.”

Kommunens vurdering

Der er ikke udarbejdet BAT-blade for vand- og energiforbrug på bedrifter med mink eller bedrifter af den ansøgte størrelse. I EU's BREF-note for svin og fjerkræ er udpeget nogle teknikker for vand- og energiforbrug, som efter kommunens vurdering generelt udgør et anvendeligt grundlag for vurdering af oplaget også på andre typer og størrelser af husdyrbrug.

Ansøger har ønsket at etablere gennemløbsdrikkevand, som beskrevet ovenfor. Oppumpning af grundvand kræver en indvindingstilladelse fra Billund Kommune. Etablering af en sø med videre afledning til Grindsted Å kræver en udledningstilladelse fra Billund Kommune. Der stilles derfor vilkår om, at drikkevand til minkene skal etableres med recirkulation, medmindre kommunen har givet de fornødne tilladelser til etablering af gennemløbsdrikkevand.

Da der er tale om naturligt ventilerede haller uden opvarmning, og der er tale om et relativt lille vand- og lysforbrug, finder kommunen det ikke relevant at opstille BAT-krav.

Der stilles vilkår om, at vand- og energiforbrug ikke væsentligt må overskride størrelserne nævnt i den miljøtekniske beskrivelse. Vilkåret suppleres, således at tilsynsmyndigheden ved væsentligt merforbrug kan kræve sagkyndig gennemgang af mulighederne for forbrugsbegrænsning.

Det vurderes, at husdyrbruget har foretaget relevante foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbrug, og at det herudover ikke er relevant at stille yderligere vilkår til energi- og vandforbruget.

Affald og kemikalier

Det er oplyst i ansøgningen, at animalsk affald (herunder selvdøde dyr) opbevares i fryser i maskinhus, indtil det bortskaffes til DAKA. Der forventes at være 30 årlige transporter med animalsk affald.

Ansøger oplyser, at der ikke opbevares kemikalier på ejendommen. Der opbevares heller ikke pesticider på ejendommen.

Det oplyses, at dagrenovation opbevares i container og bortskaffes til kommunen, og at plastfolie samt pap og papir opbevares i container og bortskaffes til Brians Renovation.

Olieaffald tages med af servicefolk. Det oplyses, at der ikke er øvrigt farligt affald.

Medicin opbevares i køleskab i maskinhus, og dyrlægen tager det med. Spidse og skarpe genstande opbevares i lukket beholder og bortskaffes til kommunal genbrug.

Kommunens vurdering

Som et led i udførelse af godt landmandskab anses korrekt tilrettelæggelse af bortskaffelse af produkter og spild for BAT, jf. BAT-grundlaget. Det er kommunens vurdering, at de valgte metoder er BAT.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal ske efter reglerne i Pelsdyrbekendtgørelsen, samt bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr⁷.

Der stilles et generelt vilkår om, at husdyrbrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

Der stilles desuden vilkår om, at farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Spildevand / overfladevand

Ansøger oplyser, at der årligt vil blive ledt 70 m³ spildevand fra vaskepladsen til gyllebeholderen.

Burene vaskes med højtryksrensere. En del af vandet opsamles i gødningsrenderne og ledes i gyllebeholder, resten lander på jorden.

Ansøger oplyser, at tagvand ledes i forsinkelsesbassin og herfra videre til Grindsted Å.

---

⁷ BEK nr. 558 af 01/06/2011

Kommunens vurdering

I Spildevandsbekendtgørelsen defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer. Tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller have en væsentlig anden sammensætning.

Nedsivning eller udledning direkte til vandløb af overfladevand, som kan være forurenede fra driften, kræver tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsens § 12. Nye arealer må derfor ikke tilsluttes eksisterende afledning eller ny afledning, inden der er meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen.

Der stilles vilkår om, at overfladevand fra arealer, hvor der kan ske spild med gødning eller forurenende foder eller opstå anden forurening, ikke må afledes til dræn, vandløb eller nedsivning, samt at afledningen af ejendommens overfladevand ikke må udvides, inden kommunen har meddelt tilladelse hertil.

Tagvand vil normalt ikke være forurenede, men da tilledning til vandløb kan medføre hydraulisk belastning af vandløbet, skal tagvand nedsives i faskiner i overensstemmelse med gældende retningslinjer, medmindre kommunen har meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen til anden afledning, hvilket fastsættes som vilkår. Hvis tagvand fra husdyrbrugets fremtidige driftsbygninger ønskes ledt til forsinkelsesbassin med muligt overløb til tilløb til Grindsted Å, må godkendelsen ikke udnyttes, inden kommunen har meddelt tilladelse til nævnte afledning.

Der gøres opmærksom på, at næringsstofferne i husdyrgødning og spildevand, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens definitioner, kun må tilføres afgrøder.

Idet det i øvrigt vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra driftsmæssigt spildevand, finder kommunen ikke anledning til at stille videre krav i denne afgørelse.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art, der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener med fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Derudover påvirkes også den omgivende natur og vandmiljø af husdyrproduktion - disse forhold behandles nedenfor i afsnittet om projektets påvirkninger af omgivelserne for så vidt angår de naturmæssige forhold.

Lugt

På et husdyrbrug stammer lugt primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Lugtgener fra staldanlæg vurderes normalt på grundlag af beregninger i ansøgningsystemet www.husdyrgodkendelse.dk, hhv. ny beregningsmodel for lugt og "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", udgivet af Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne, maj 2002. Vurderingen tager udgangspunkt i den længste geneafstand beregnet efter de to modeller.

Geneafstanden for lugt beskriver den afstand fra stalden, hvor der kan forekomme så meget staldlugt, at det karakteriseres som "væsentlige lugtgener". Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt, jf. Miljøstyrelsens Vejledning til husdyrgodkendelsesloven. I Vejledningen er anført vejledende lugtgrænseværdier for områdetyperne anført i nedenstående tabel. Der er ikke opstillet lugtgrænseværdier overfor landbrugsejendomme i lovgivningen, idet landbrugsejendomme som en integreret del af aktiviteterne i det åbne land ikke betragtes som lugtfølsomme.

Resultatet af lugtberegningerne ved de følsomme områdetyper fremgår af tabellen:

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Faktisk afstand*
Byzone	509 m	509 m	1,6 km
Samlet bebyggelse	409 m	409 m	1,9 km
Enkeltbolig uden landbrugspligt	245 m	195 m	510 m

*Afstand fra lugtcentrum af nærmeste staldbygning.

Beregningerne i forhold til alle områdetyper er udført via den nye lugtmodel.

Kommunens vurdering

Geneafstanden til byzoneområde, samlet bebyggelse og enkeltboliger er overholdt. Som grundlag for beregningerne er anført, at der ikke er andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltboliger uden landbrugspligt eller indenfor en afstand af 300 meter fra samlet bebyggelse og byzone. Det er imidlertid uden betydning for beregningen, om der er andre husdyrbrug indenfor disse afstande, da den faktiske afstand til de følsomme lokaliteter er over 1,2 gange større end den beregnede geneafstand.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man normalt ikke vil karakterisere det som generende. I betragtning af afstandene til omliggende ejendomme vurderes, at anlæggene kan drives, uden at det vil give anledning til væsentlig lugtpåvirkning i omgivelserne.

Ud over geneafstanden, anvendes i lovgivningens regi begrebet lugtkonsekvensområde, som breder sig ud over et større område omkring husdyrbruget end geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er et

beregningsmæssigt område omkring centrum for husdyrbrugets produktionsanlæg, om hvilken Natur- og miljøklagenævnet i flere afgørelser anfører, at det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentlige kan observeres. Natur- og miljøklagenævnet har på den baggrund vurderet, at beboelse indenfor lugtkonsekvensområdet skal betragtes som omfattede af lovens høringsregler, selvom sådan beboelse eventuelt ligger udenfor geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er for det ansøgte husdyrbrug beregnet til 786 meter.

Med henblik på at reducere luftformige emissioner fra stalde samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning er udpeget nogle teknikker, der kan betragtes som BAT. I den forbindelse er indretning af stalde og opbevaringsanlæg vurderet i ovenstående afsnit om driftsbygninger og gødningsopbevaring.

Idet det herudover vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til indretning og drift af ejendommens anlæg, samt driftsregulering af gødningsudbringning, bør være tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod lugtgener, finder kommunen ikke anledning til at fastsætte konkrete, lugtbegrænsende vilkår i afgørelsen.

Der fastsættes dog vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lugtpåvirkning, som miljømyndigheden finder, er væsentlig, samt vilkår for sagkyndig undersøgelse og afhjælpning af eventuelle lugtgener.

Støj og transport

Støj:

Det er oplyst i ansøgningen, at der kan forekomme støj i forbindelse med gyllekørsel.

Ansøger oplyser, at gyllen udbringes i en kort periode om efteråret og om foråret, og at gyllekørslen forsøges lagt på hverdage indenfor kl. 6-18 for at undgå flest mulige gener for omkringboende. Der kan dog ske afvigelser fra dette i travle perioder, især om foråret.

Transport:

Det oplyses i ansøgningen, at al til- og frakørsel til minkfarmen sker via Annexvej.

Om antallet af årlige transporter til og fra husdyrbruget er oplyst følgende:

Gylle: 105

Foder: 250

Brændstof: 3

Levende dyr: 5

Døde dyr: 30

Fragt: 10

Afhentning af affald: 26

Til eller frakørsler i alt på årsbasis: 429.

Ansøger oplyser desuden, at husdyrgødning køres om efteråret og foråret, og at foderet leveres dagligt i ca. 8 mdr. og hver anden dag resten af året. Der er ingen beboelser indenfor en afstand af ca. 115 m fra indkørslen.

Kommunens vurdering

Støj

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmestliggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Der stilles vilkår om overholdelse af disse grænseværdier.

I betragtning af afstandene til omliggende beboelse vurderes, at anlæggene kan drives, uden at det vil give anledning til overskridelse af støjgrænserne.

Der stilles vilkår om, at virksomheden skal planlægge flest mulig støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særlig agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden, herunder fra mobile støjkluder. For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at Billund Kommune kan stille krav om, at beregning / måling af virksomhedens støjbelastning i omgivelserne udføres på virksomhedens bekostning.

Transport

Transporterne foregår på offentlige veje, primært i landområder, og det er kommunens vurdering, at den bør kunne gennemføres, uden at den vil give anledning til væsentlige gener.

Nogle af transporterne vil være koncentrerede i kortere perioder, f.eks. i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Den ønskede placering af ny indkørsel ligger ca. 115 m fra nærmeste beboelse, og der er tale om et relativt lille gennemsnitligt antal transporter pr. dag.

Den nye overkørsel kræver en overkørselstilladelse fra kommunens anlægsafdeling.

Der stilles vilkår om renholdelse af transportudstyr og transportarealer på ejendommen, om planlægning af transporttidspunkter, samt om transportmængde til og fra ejendommen.

Det er på ovenstående baggrund kommunens vurdering, at transport til og fra ejendommens anlæg kan gennemføres, uden at det vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Støv, fluer og skadedyr

Det er oplyst i ansøgningen, at der vil være generel opmærksomhed på at undgå skadedyr, herunder ved at holde området ryddeligt, undgå at have gammelt foder liggende m.m.. Der vil blive brugt "snore" samt sprøjtet under burene mod fluer. Til forebyggelse og bekæmpelse af rotter bruges privat skadedyrsservice.

Kommunens vurdering

Støvdudvikling på ejendommen kan f.eks. opstå ved håndtering af halm og ved kørsel med landbrugsmaskiner, hvilket dog må vurderes at være begrænset.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen stiller krav om, at fluer skal bekæmpes i overensstemmelse med Retningslinjer for fluebekæmpelse på pelsdyrfarme, udarbejdet af Aarhus Universitet. Bekendtgørelsen stiller endvidere krav til opbevaring af foder og til renholdelse af foderrekvisitter med henblik på at hindre tilhold af skadedyr.

Det er kommunens vurdering, at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig påvirkning af omgivelserne fra støv og skadedyr.

Kommunen har i Husdyrgødningsbekendtgørelsen hjemmel til at påbyde forskellige tiltag, hvis kommunen konstaterer, at manglende eller mangelfuld forebyggelse eller bekæmpelse af fluer på en pelsdyrfarm medfører, at nabobeboelse i væsentligt omfang generes af fluer fra pelsdyrfarmen.

Kommunen finder, at der også bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor støvgener, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støvgener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.

Lys

Det er oplyst i ansøgningen, at der vil være lys i maskinhuset, og at det kun vil være tændt, når der arbejdes. Desuden vil der være lys i hallerne fra 15/3 til 15/4 i perioderne 2 timer før solopgang og 2 timer efter solopgang. Ansøger vurderer, at det ikke vil være til gene for naboer og trafikanter.

Kommunens vurdering

Det må antages, at der anvendes lys fra projektører og / eller køretøjer i forbindelse med forskellige operationer, hvilket må være af kortere varighed. Det er kommunens vurdering, at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne.

Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb heroverfor, hvorfor der fastsættes vilkår om, at virksomheden ikke må give anledning til lyspåvirkning, som tilsynsmyndigheden finder væsentlig. For at forebygge lyspåvirkning fra de fremtidige bygninger allerede under etableringsfasen, stilles vilkår om, at eventuelle nye udendørs lamper ophænges lavt og med afskærmet lyskilde, så lysets spredning begrænses til det nødvendige operationsområde.

Landskab og kulturmiljø

Ansøger ønsker at etablere en ny minkfarm på en bygningsløs ejendom på Annexvej, matr. nr. 4i, Grene By, Grene. Ansøger har ønsket at placere minkfarmen på den ubebyggede matrikel, da der ikke er udvidelsesmuligheder i tilknytning til eksisterende byggeri på ansøgers andre ejendomme.

Husdyrbrugets fremtidige bygninger og anlæg er vist i bilag 2. Der ønskes opført 5 stk. 12-rækkede haller. Herudover ønskes etableret et maskinhus/halm-opbevaringshus på 1000 m², en vaskeplads på 100 m² samt en gyllebeholder på 3000 m³ og en fodersilo. Gyllebeholderen vil blive etableret med fast overdækning. Byggefeltet bliver på i alt 2,9 ha.

Den maksimale højde på minkhallerne oplyses at blive ca. 8 meter, med en taghældning på ca. 20 grader. Der vil være 5 m i afstand mellem de tre første haller fra vest, dernæst vil der være 10 m mellem hal 3 og 4 og så igen 5 m mellem de to østligste haller. Maskinhusets højde til kip vil blive ca. 8 meter. Det højeste punkt på gyllebeholderens faste overdækning vil blive ca. 6 meter.

Minkhallerne vil blive med lysegrå stålsider og ender samt gråt eternittag. Maskinhuset vil blive med stålplader i samme farver som minkhallerne.

Kommunens vurdering

Husdyrbruglovens afstandskrav til nabobeboelser og byzone er overholdt, idet der er ca. 475 meter til nærmeste nabo og mere end 1,5 km til nærmeste byzone.

Ejendommen ligger ikke i områder, som i henhold til kortlægningen i Danmarks miljøportal eller Billund Kommunes Kommuneplan 2029, er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer.

Husdyrbruget ligger i et landbrugslandskab med spredtliggende gårde. Ejendommen ligger i et område, som i Kommuneplan 2029 er udpeget som bevaringsværdigt landskab og som kulturmiljø.

Det fremgår af kommuneplanens retningslinjer, at bevaringsværdige landskaber som hovedregel skal friholdes for byggeri og anlæg. Hvor byggeri tillades, må det ikke forringe de visuelle, kulturhistoriske, geologiske og oplevelsesmæssige værdier. Af retningslinjerne fremgår desuden, at der inden for de udpegede kulturmiljøer kun må planlægges for og udføres aktiviteter inden for byggeri, anlæg, råstofgravning med videre, hvis der tages hensyn til de kulturhistoriske bevaringsværdier, og det kan godtgøres, at de beskyttelses- og bevaringsmæssige interesser sikres.

Landskab:

Det ansøgte byggeri ligger i et område, der i kommuneplanen er udpeget som bevaringsværdigt landskab (se bilag 3). Om bevaringsværdige landskaber fremgår af kommuneplanens retningslinjer, at landskabet som hovedregel skal friholdes for byggeri og anlæg, der forringer de visuelle, kulturhistoriske, geologiske eller oplevelsesmæssige værdier, og at, hvor byggeri eller anlæg tillades, skal byggeriet besidde en høj arkitektonisk kvalitet og samspillet med landskabet prioriteres højt. Også ved etablering af større byggeri og større anlæg uden for de udpegede områder, skal der tages hensyn til, at dette ikke forringer de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de udpegede områder.

Af kommuneplanens redegørelse fremgår, at de bevaringsværdige landskaber er sårbare overfor større tekniske anlæg, som veje, el-ledninger og råstofindvinding, samt fra enkeltstående byggerier, tekniske anlæg og arealanvendelser som gyllebeholdere, siloer, vindmøller og store produktionsanlæg.

Området er gennemskåret af højspændingsledninger og –master nordøst for det ansøgte byggeri, jf. bilag 3.

Det ansøgte byggeri placeres på åben mark. Ansøger oplyser, at der rundt om farmen vil blive etableret et beplantningsbælte af træer, buske eller lignende

vegetation. Mod nordvest ligger et eksisterende læhegn, der vil blive bevaret. Af situationsplanen i bilag 2 fremgår, hvor der vil blive plantet læhegn. Mod sydøst er der et nyere langsgående læhegn i retning SV-NØ i hele markens længde, og ansøger oplyser, at læhegnet vil blive bevaret. Ansøger har indsendt en visualisering af, hvordan det ansøgte byggeri vil fremstå fra hjørnet af Annexvej og Hejnsvigvej (bilag 3a).

Det er kommunens vurdering, at placeringen af den fremtidige minkfarm, efter opvoksning af beplantningsbælter, ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af områdets landskabelige værdier, da farmen vil ligge bag skærmende beplantning, der indpasses i områdets eksisterende beplantning. Der stilles vilkår om etablering og fastholdelse af skærmende beplantning.

Kultur:

Det ansøgte byggeri ligger i et område, der i kommuneplanen er udpeget som kulturmiljø (se bilag 3). Området er nr. 8.4 i kommuneplanudpegningen, hvorom følgende er beskrevet i kortlægningen:

"Grindsted Å og Grene Å øst for Grindsted: Randbebyggelse med ældre og større gårde ved åen med lange stikveje op til nutidens landevej. Nord herfor hedeopdyrkningslandskab med en række mindre, nyere husmandsbrug. Tætstående nord-syd gående granhegn markerer de lange, smalle lodder. Løvlund Møllested. Grene gamle Kirkegård."

Om udpegningsgrundlag og sårbarhed for områderne 8.1 – 8.4 fremgår af kommuneplanen:

"Bevaringsinteresserne knytter sig især til strukturen med gårdenes karakteristiske placering på grænsen mellem eng og agerland, de smalle parceller og læhegnene samt resterne af engvandingsanlæggene, der var en lokalt meget brugt form for engbrug. Området er sårbart over for bebyggelse, sammenlægninger af marker samt anden arealanvendelse, der slører opfattelsen af strukturen, f.eks. tilplantning. Sporene af engvandingsanlæggene risikerer at forsvinde, hvis engen gror til, eller vandstanden hæves, f.eks. i forbindelse med naturgenopretningsprojekter. Da vandingskanalerne er genbrugt i mange dambrug, vil sporene desuden være truet ved nedlæggelse af dambrug."

Det fremgår af kommuneplanens retningslinjer, at der inden for de udpegede kulturmiljøer kun må planlægges for og udføres aktiviteter inden for byggeri, anlæg, råstofgravning med videre, hvis der tages hensyn til de kulturhistoriske bevaringsværdier og det kan godtgøres, at de beskyttelses- og bevaringsmæssige interesser sikres.

Som nævnt ovenfor under *"Landskab"* plantes der skærmende beplantning om det fremtidige byggeri, og området er i forvejen forstyrret af højspændingsledninger og –master mod nordøst. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at etableringen af den fremtidige minkfarm ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af områdets oplevelsesmæssige værdier.

Samlet vurdering

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget er lokaliseret i overensstemmelse med den eksisterende og planmæssige kultur- og landskabsmæssige anvendelse i området.

Billund Kommune finder dog, at der skal stilles vilkår om, at samtlige minkhaller, gyllebeholderen og øvrigt byggeri skal fjernes ved bedriftens ophør og området bringes tilbage til oprindelig tilstand.

Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt, efter opvoksning af den skærmende beplantning, ikke vil ændre oplevelsen af landskabet væsentligt. Der stilles vilkår om etablering og fastholdelse af skærmende beplantning.

Driftforstyrrelser og uheld

Om risici er oplyst i ansøgningen, at der kan ske uheld ved gyllebeholderen, enten ved sprængning af tanken eller ved lastning til gyllevogn.

Om minimering af risici er oplyst flg.:

- De lovpligtige 10 års beholderkontrol bliver overholdt.
- Lastning af gylle overvåges.

Kommunens vurdering

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger udenfor områder, der i henhold til kortlægningen på Danmarks Miljøportal er udpeget som områder med særlige drikkevandsinteresser eller som nitratfølsomme indvindingsoplande (NFI).

Det fremgår af ansøgningen, at der vil blive opstillet en ny dieseltank på 1200 liter i maskinhuset. Olietanke er omfattet af Olietankbekendtgørelsen, som fastlægger reglerne for tankenes indretning, drift, vedligeholdelse og sløjfning med henblik på at sikre mod forurening. Kommunen fører tilsyn efter bekendtgørelsen med, at reglerne overholdes. Olietanke reguleres således ikke af miljøgodkendelsen.

Kommunen finder, at der ved vilkår bør sikres mod forurening fra kemikalier og øvrige oplag af olier. Der stilles derfor vilkår om, at flydende olier og kemikalier skal opbevares således, at de ikke kan give anledning til forurening af jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer.

Endvidere stilles vilkår om, at tankning skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, samt at tankpistolen ikke må kunne fastlåses i åben stilling under påfyldning, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

Kommunen finder, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler generelt er tilstrækkelige til at sikre mod forurening fra gyllehåndtering i forbindelse med eksisterende gylleholdere.

Når der etableres nye gylleholdere, finder kommunen imidlertid, at der bør stilles større krav til anlæggets indretning med henblik på at sikre mod forurening, såfremt gyllebeholderen udstyres med pumpeanordning. Der fastsættes derfor vilkår om, at der skal etableres en befæstet påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder ved den fremtidige gyllebeholder, såfremt beholderen udstyres med pumpeanordning. For at give mulighed for at reducere opsamlingen af rent overfladevand til gyllebeholderen, gives i vilkåret mulighed for at rent

overfladevand fra pladsen kan opsamles og udsprinkles, når pladsen forinden er rengjort efter brug. Der stilles ligeledes vilkår om, at pumpning til og fra gyllebeholderen skal foregå under opsyn.

Kommunen finder, at der på et husdyrbrug af denne størrelse, bør forefindes en beredskabsplan, som sikrer, at der i forbindelse med uheld kan ske hurtig og målrettet indsats til begrænsning af forurening af det eksterne miljø. Der stilles vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan og fremsendelse af denne til tilsynsmyndigheden, senest 3 måneder efter godkendelsen er taget i anvendelse. Det fremgår af vilkåret, at der til enhver tid skal forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen.

Der stilles vilkår om alarmering af alarmcentralen i tilfælde af uheld, hvor der er risiko for forurening.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, fosfor og nitrat i forhold til overfladevand, såvel som i forhold til grundvand, samt for lugt (vurderet ovenfor).

Disse beskyttelsesniveauer (jf. bekendtgørelsens bilag 3) skal anvendes ved vurdering af om der er væsentlige virkninger på miljøet ved godkendelser efter §§ 10, 11, 12 og 16 i Husdyrloven.

Af bekendtgørelsen fremgår, at kommunen for hver ansøgning skal foretage en konkret vurdering, samt at der på den baggrund i særlige tilfælde kan stilles vilkår, som rækker udover det beskyttelsesniveau, der er fastsat i bekendtgørelsen. Det vil være tilfældet, hvis der er naturområder, som kommunen vurderer ikke beskyttes tilstrækkeligt af det fastlagte beskyttelsesniveau.

I henhold til § 8 og § 11 i Habitatbekendtgørelsen⁸ skal kommunens vurdering omfatte en konkret vurdering af påvirkningen af udpegede områder og arter, jf. bekendtgørelsens § 7 og § 11.

Ammoniakpåvirkning af naturområder fra anlægget

Som en følge af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer gælder for ammoniak et generelt reduktionskrav for godkendelsespligtige husdyrbrug. Det indebærer, at der i forbindelse med alle miljøgodkendelser er fastsat et generelt standardkrav til reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager. Kravet vedrører alene reduktion af den forøgede emission, altså ammoniakemissionen fra selve udvidelsen, samt for stalde, der renoveres. Ammoniakemissionen fra stald og lager skal reduceres med 30 % i forhold til det fastsatte referencestaldsystem.

---

⁸ Bekendtgørelse nr. 408 af 01/05/2007 om udpegnings- og administrationsregler for internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, med senere ændringer

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af luftbåren kvælstof (ammoniakfordampning).

Det fremgår af ansøgningen, at den ansøgte etablering vil give anledning til en samlet ammoniakemission på 4.068 kg N/år.

Det fremgår videre, at projektet opfylder kravet om 30 % ammoniakreduktion med en margin på 1.650 kg N.

Kommunens vurdering

På baggrund af en gennemgang af det ansøgte projekt og en sammenstilling med kortlægningen af naturområder i nationale datasæt på Danmarks Arealinformation kan kommunen konstatere, at bekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveauer ikke medfører, at der skal stilles særlige krav til ammoniakfordampningen.

I ovenstående afsnit "Driftsbygningerne" og "Gødningsproduktion og opbevaring" har kommunen fastsat vilkår, som sikrer, at den ammoniakreducerende effekt af de anlæg og driftsformer, som bringes i anvendelse på husdyrbruget, mindst modsvarer den i ammoniakberegningerne forudsatte effekt.

Supplerende vurdering, herunder af internationale naturbeskyttelsesområder og visse arter

Påvirkning af natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler

Afstanden fra de nye minkhaller til nærmeste punkt i internationalt naturbeskyttelsesområde, EF-habitatområde nr. nr. 74 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 48, *Hedeområder ved Store Råbjerg*, er 615 m. Området dækker et areal på 626 ha, og er specielt udpeget for at beskytte hedeområderne og de tilknyttede fuglearter. Områdets centrale elementer er det store plantageområde, Gyttegård Plantage, og de store hede- og moseområder ved Store Råbjerg, Grene Sande og Præsteflod. Igennem området løber Grene Å, der er en del af Grindsted Å/Varde Å-systemet.

Især næringsstofbelastningen fra luften udgør en trussel mod alle de registrerede naturtyper i beskyttelsesområdet. Ligeledes er tilgroning med bjergfyr en trussel.

Naturpunkt 7 i bilag 4 repræsenterer en § 3 registreret hede i Natura 2000 område. Heden hører dermed til kategori 1-natur, for hvilke der i bekendtgørelsen er fastsat et beskyttelsesniveau, der afhænger af, om der er andre husdyrbrug i nærheden. Niveaulet for den maksimale totaldeposition er fastsat til 0,7 kg N/ha/år ved 0 øvrige husdyrbrug, 0,4 ved 1 husdyrbrug, og 0,2 kg N/ha/år ved flere end 1 husdyrbrug. Nærmeste større husdyrbrug i forhold til naturpunktet ligger ca. 1 km væk. Da den beregnede totaldeposition er beregnet til 0,2 kg N/ha/år i naturpunktet, der er det kategori 1-naturområde i Natura 2000, der ligger nærmest det ansøgte projekt, er det dog ikke relevant, hvorvidt der ligger øvrige husdyrbrug i nærheden.

Bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkningen er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden, som sikrer, at der med overholdelse af dette beskyttelsesniveau ikke vil kunne påvises en biologisk ændring af

naturområderne. Det ansøgte projekt vurderes derfor ikke at ville give anledning til tilstandsændringer på Kategori 1-natur.

På baggrund af ovennævnte er det Billund Kommunes vurdering, at godkendelsen af det ansøgte projekt på Annexvej ikke vil medføre en væsentlig påvirkning med ammoniak af EF-habitatområdet og EF-fuglebeskyttelsesområdet, *Hedeområder ved Store Råbjerg*, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter.

Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV fredede, rødlistede og gullistede)

Arter der fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12⁹ krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Bilag IV arter, der kan have levested ved husdyrbruget på Annexvej, kunne være spidssnudet frø, løgfrø, stor vandsalamander, markfirben, vand-, syd- og langøret flagermus. Derudover vil odderen sandsynligvis findes i tilknytning til flere af vandløbene i området. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller optaget på rødlisten.

I Billund Kommune er spidssnudet frø almindeligt udbredt. Dertil kommer nogle områder med særlige paddeinteresser udpeget i forbindelse med Ribe Amts Naturkvalitetsplan. I en række vandhuller i disse områder er paddefaunaen særlig rig, og her findes spidssnudet frø, løgfrø og stor vandsalamander. Alle tre arter er på Habitatdirektivets bilag IV, og løgfrøen er desuden rødlistet.

Stor vandsalamander (Triturus cristatus)

Yngler og lever forår og sommer i næringsfattige vandhuller uden fisk og ænder. De voksne individer lever en stor del af året på land, i skove og haver. Arten kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker. Trusler mod stor vandsalamander og årsag til artens tilbagegang er, at vandhullerne forurenes gennem for mange næringsstoffer og derfor gror til, og at der udsættes fisk og ænder i vandhuller.

Udyrkede bræmmer omkring vandhuller kan være med til at sikre, at vandet ikke bliver næringsbelastet, men samtidig er det vigtigt, at beplantning omkring vandhullerne holdes nede, så lys og varme kan nå vandet.

Spidssnudet frø (Rana arvalis)

Findes overalt i Danmark, men er gået tilbage i antal. Den yngler i mange forskellige slags vandhuller og lever uden for yngletiden på fugtige steder tæt på vandhullerne. Udover at arten er opført på bilag IV, er arten fredet og med på gulliste 1997.

Spidssnudet frø er gået tilbage på grund af mangel på passende leve- og ynglesteder, da mange vandhuller er blevet fyldt op, groet til eller forurenet, og moser og enge er blevet afvandet. Vandhuller mister også status som egnede levesteder, når der udsættes fisk eller ænder.

Etablering af nye vandhuller samt vedligeholdelse af eksisterende ved at hindre tilgroning vil medvirke til at bevare og øge bestanden af spidssnudet frø.

---

⁹ Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer)

Løgfrø (*Pelobates fuscus*)

Løgfrøen karakteriseres som sårbar, og den samlede bestand i Danmark er gået voldsomt tilbage. Der findes endnu væsentlige bestande i dele af Billund Kommune samt et par andre steder i det tidligere Ribe Amts område. Billund Kommune har derfor en særlig forpligtigelse til at sikre løgfrøens levesteder. Løgfrøen yngler i vandhuller, men findes mest på dyrkede marker hvor den graver sig ned i dagtimerne og kommer frem for at jage om natten. Udover mangel på passende yngleområder er en af truslerne mod løgfrøen, at store landbrugsmaskiner dræber frøerne, når der høstes, pløjes og harves på de marker, hvor dyrene opholder sig. Løgfrøen klarer sig bedst i landskaber, hvor landbruget ikke er så intensivt, eller hvor områderne ikke dyrkes.

Løgfrøen er fredet og findes på Habitatdirektivets bilag IV. Arter der fremgår af direktivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12 krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Odder (*Lutra lutra*)

Odderen forekommer ved vandløb og søer i store dele af Jylland og er bl.a. registreret i Varde Å, Ansager Å og Grindsted Å. Det er derfor nærliggende at tro, at odderen vil være gæst i de vandløb, der ligger nær ejendommen. De største trusler mod odderen er fysisk ødelæggelse og forstyrrelse af yngle- og rasteområder.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Birkemus hører til blandt Danmarks mest sjældne pattedyrarter. Arten er fundet i det vestlige Limfjordsområde og i et bælte tværs over Sydjylland fra Esbjerg til Ribe i vest til Vejle og Kolding i øst. Birkemus lever i områder, hvor fugtige arealer såsom enge, vandløbs- og vældområder står i tæt forbindelse med tørre biotoper i form af heder, afgræssede, stejle skrænter, ekstensivt dyrkede marker eller skov. Følgende vurderes at kunne have betydelig skadelig indvirkning på arten: Dræning, opfyldning af vandhuller og væld m.v., samt ødelæggelse af diger, skrænter, overdrevsbakker m.v..

Kommunens vurdering

Der ligger flere § 3 registrerede søer indenfor 1000 meter af anlægget. I afsnittet nedenfor vurderes ammoniakpåvirkningen i § 3 søer. Nærmeste registreringer er ca. 2,3 km for spidssnudet frø, ca. 3,9 km for løgfrø og ca. 1,8 km for stor vandsalamander.

Det ansøgte byggeri har ingen direkte fysisk indflydelse på § 3 søerne i området. En miljøgodkendelse af minkfarmen vil heller ikke medføre fysisk påvirkning af nærliggende vandløb, ligesom driften af ejendommen ikke vurderes at medføre øget forstyrrelse af nærliggende vandløb.

Det er Billund Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil have en væsentlig påvirkning på de omtalte padder eller deres levesteder. Ligeledes vurderes de almindelige regler for 2 meter bræmmer at være tilstrækkelige til at beskytte odderen, såfremt den findes i området.

Der er registreret birkemus omkring 1,8 km syd for det ansøgte byggeri. Det ansøgte projekt medfører ikke direkte fysiske ændringer af mulige levesteder for birkemusen. Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil have nogen væsentlig påvirkning på arten.

Ud over de nævnte bilag IV arter har Billund Kommune ikke kendskab til øvrige beskyttede arter, der kunne tænkes at blive påvirket af en godkendelse af indeværende projekt.

Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte projekt, uden at det medfører en væsentlig påvirkning af natur, herunder bilag IV arter.

Påvirkning af ammoniakfølsom skov:

Indenfor en radius af 1000 meter fra ejendommen ligger en enkelt potentielt ammoniakfølsom skov (punkt A i bilag 4). Ammoniakfølsom skov (Kategori 3-natur iht. bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) er arealer uden for Natura 2000-områder,

- hvor der har været skov i mere end 200 år, så der er tale om skovjordbund,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, så jordbunden ikke har været dyrket mark i mere end 200 år, eller
- der er tale om skov med naturskovsindikerende arter eller gammelskovsarter.

På luffoto fra 1954 fremgår det, at arealet er opdyrket, og også i dag er hovedparten af arealet opdyrket. Den østligste del er bevokset med træer, der er plantet mellem 2008 og 2010. Kommunen har ikke kendskab til naturskovsindikerende arter eller gammelskovsarter i de nævnte skove.

Kommunens vurdering

Det er Billund Kommunes vurdering, at arealet ikke opfylder kriterierne for ammoniakfølsomme skove.

Påvirkning af arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3

Indenfor en radius af 1000 meter fra ejendommen ligger flere udpegede § 3 områder. Ansøgers konsulent har beregnet på 11 repræsentative punkter indenfor 1000 meter fra ejendommen. Der er beregnet på både merbelastning og totalbelastning for det ansøgte projekt, hvilket dog giver samme resultat i dette tilfælde. De udpegede naturarealer er vist i bilag 4.

Naturpunkt nr.	Kategori*	Naturtype	Afstand fra anlægsmidte (m)	Mer- og totalbelastning fra det ansøgte projekt (Kg N/år)
1	3	Overdrev	360	1,4
2	-	Eng	185	10,3
3	3	Overdrev	695	0,3
4	3	Sø	325	1,5

5	3	Overdrev	900	0,1
6	3	Mose i Natura 2000	740	0,4
7	1	Hede i Natura 2000	700	0,2
8	3	Mose i Natura 2000	700	0,1
9	3	Sø i Natura 2000	915	0,1
10	3	Mose	885	0,1
11	3	Mose	550	0,7

* jf. bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

Naturpunkt 1 repræsenterer et § 3 registreret overdrev. Overdrev hører til Kategori 3-natur, for hvilke der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat et beskyttelsesniveau på maks. 1,0 kg N/ha/år i merdeposition. Ansøgers konsulent har beregnet en mer- og totalbelastning på 1,4 kg N/ha/år i naturpunktet. I henhold til bilag 3 til godkendelsesbekendtgørelsen gælder, at kommunen for kategori 3-natur har mulighed for at tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha/år.

Der er tale om et lille overdrev med moderat naturtilstand på en skrænt, med en stor population af tjærenellike på skrænten. Der er desuden en stor koloni af katteskæg. Herudover findes øvrige positivarter som håret høgeurt, tandbælg og fåresvingel. Overdrevet ligger i sammenhæng med en række øvrige naturtyper, bl.a. natureng, langs Grindsted Å.

Baggrundsbelastningen i området ligger på 16,6 kg N/ha/år¹⁰. Overdrev er moderat kvælstoffølsomme naturtyper. Naturarealet har et potentiale for forbedring, da der er flere gode arter på selve arealet, og fordi der findes højt værdisatte arealer mod vest i sammenhæng med overdrevet. Kommunens naturkvalitetsplan har en målsætning om at forbedre naturarealernes tilstand. Bidrag på over 1 kg N/ha/år vil kunne forårsage en negativ tilstandsændring i kvælstoffølsomme naturområder.

Ved at lade et areal afgræsse er det muligt netto at fjerne kvælstof fra arealet. Billund Kommune vurderer, at overdrevet vil kunne tåle en mer- og totalbelastning på max. 1,4 kg N/ha/år under forudsætning af, at arealet afgræsses med et græsningstryk på max. 0,5 DE/ha/år, og at der ingen tilskudsfodring forekommer. Dette fastsættes som vilkår. Overdrevet bliver allerede afgræsset, og der kræves derfor ikke dispensation til afgræsningen i forhold til Naturbeskyttelsesloven. Ansøger oplyser, at arealet vil blive forpagtet, når miljøgodkendelsen foreligger. Det fastsættes som vilkår, at der skal indsendes en underskrevet kontrakt, inden byggeriet påbegyndes.

Naturpunkterne 3 og 5 repræsenterer hver deres overdrev, og 10 og 11 hver deres mose. Overdrev og moser hører til kategori 3-natur, for hvilke der i bekendtgørelsen er fastsat et beskyttelsesniveau på maks. 1,0 kg N/ha/år¹¹ i

¹⁰ Ellermann, T., Andersen, H.V., Bossi, R., Christensen, J., Kemp, K., Løfstrøm, P. & Monies, C. 2010: Atmosfærisk deposition 2008. NOVANA. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. 74 s.- Faglig rapport fra DMU, nr. 761.
<http://www.dmu.dk/Pub/FR761.pdf>

¹¹ Jf. bilag 3 til godkendelsesbek. gælder at kommunen for kategori 3 natur har mulighed for at tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha/år.

merdeposition. Ifølge beregningerne er beskyttelsesniveauet overholdt på samtlige de nævnte naturarealer.

Naturpunkt 2 repræsenterer en § 3 registreret eng, nord for ejendommen. Enge er ikke omfattet af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Med en merdeposition på 10,3 kg N/ha/år i punktet nærmest minkhallerne er det kommunens vurdering, at der ikke vil kunne påvises en væsentlig biologisk effekt på engen.

Der ligger en del småsøer i området. Naturpunkt 4 repræsenterer en § 3 registreret sø, nordvest for minkhallerne. Ansøgers konsulent har beregnet mer- og totaldeposition på 1,5 kg N/ha/år i søen. Hovedparten af næringsstoffilførslen til søer og vandhuller stammer fra afstrømning fra de tilstødende arealer. Billund Kommune har ingen gældende retningslinjer for ammoniakdeposition til søer, men forholder sig til, hvorvidt der er tale om søer, der burdes behandles jf. reglerne i § 7 i Husdyrloven. Husdyrlovens § 7 omhandler ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger samt brunvandede søer og vandhuller. Kommunen vurderer, at ingen af søerne indenfor 1000 meter af anlægget hører til disse kategorier. Det er derfor kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af søerne ved deposition af luftbåren ammoniak.

Naturpunkterne 6-9 ligger indenfor Natura 2000 område. Naturpunkt 7 er beskrevet ovenfor i afsnittet, *Påvirkning af natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler*. Naturpunkt 6, repræsenterer en § 3 mose, naturpunkt 8 en § 3 mose, og naturpunkt 9 en § 3 sø. Mer- og totalbelastningen i de tre punkter, der alle hører til kategori 3-natur, er hhv. 0,4, 0,1 og 0,1 kg N/ha/år. Beskyttelsesniveauerne i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er dermed overholdt for samtlige naturpunkter.

Bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkningen er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden, som sikrer, at med overholdelse af dette beskyttelsesniveau, vil der ikke kunne påvises en biologisk ændring af naturområderne.

Da udvidelsen overholder beskyttelsesniveauet for ammoniakdepositionen på ammoniakfølsom natur beliggende nærmest ejendommen, på nær i naturpunkt 1 som beskrevet ovenfor, er det kommunens vurdering, at beskyttelsesniveauerne, jf. bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, ligeledes er overholdt for øvrig natur i nærområdet.

Kommunens vurdering

På ovenstående baggrund, er det kommunens vurdering, at anlæggets ammoniakemission, herunder i forbindelse med andre planer og projekter, ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af nævnte naturforhold. Kommunen finder således ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til ammoniakfordampningen.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Grundlag

Vedrørende krav om redegørelse for BAT for husdyrbrug omfattet af § 11 i Husdyrloven fremgår af WIKI-vejledningen, at såfremt der er udarbejdet BAT-standardvilkår for de pågældende dyretyper, skal der redegøres for virksomhedens muligheder for at anvende de teknikker, der er beskrevet i disse. For husdyrbrug, hvor der ikke er udarbejdet BAT-standardvilkår, skal kommunen tage udgangspunkt i principperne i BAT-standardvilkårene og følge praksis fra Natur- og Miljøklagenævnet.

Kravet om anvendelse af BAT gælder for både de eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en etablering, udvidelse eller ændring, idet det dog forudsættes, at krav til eksisterende anlæg fastlægges med rimelige tidsfrister, samt under hensyntagen til, at omkostningerne ved implementering i eksisterende anlæg kan være uforholdsmæssigt store.

BAT betragtes som en ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at anvendelse af BAT ikke afhænger af, om der er tale om følsomme eller robuste omgivelser.

Ansøger anfører flg. vedr. BAT-management:

I henhold til BREF dokumentet er det BAT, at træne og uddanne medarbejdere; registrere vand- og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse, samt anvendelsen af husdyrgødning og handelsgødning; udarbejde gødningsplaner; samt have en nød fremgangsmåde ved uheld. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejds gange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bla:

- At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.
- At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Herved sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstofnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af

gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver.

- At der er fokus på at nye stalde og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses ud fra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Kommunens vurdering

Der er ikke udarbejdet BAT-byggeblade for pelsdyrfarme på nuværende tidspunkt.

I forhold til ammoniakfordampningen er der fastsat nogle krav til minkfarme, og i en nyere afgørelse har Natur- og Miljøklagenævnet sat et BAT-niveau for minkfarme omfattet af § 11 miljøgodkendelser. Miljøstyrelsen har siden udmeldt nogle specifikke krav i forhold til BAT med baggrund i nyere VERA-tests. Kommunen har foretaget en vurdering af disse forhold under ovenstående afsnit "Driftsbygninger".

Kommunen har herudover i den ovenstående miljøtekniske gennemgang foretaget en vurdering af følgende forhold:

1. Anvendelse af godt landmandskab
- Anvendelse af BAT inden for områderne:
2. Foder
  3. Staldindretning
  4. Forbrug af vand og energi
  5. Opbevaring af husdyrgødning
  6. Udbringning

Det er på ovenstående baggrund kommunens vurdering, at der med de valgte løsninger for ombygninger, udvidelser, samt fremtidig drift, træffes de nødvendige foranstaltninger – herunder i sammenhæng med de stillede vilkår - til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Ophør

Ansøgningen indeholder ingen oplysninger om overvejede tiltag i tilfælde af ophør af minkfarmen.

Kommunens vurdering

I henhold til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal ansøger om godkendelse efter lovens § 11 ikke oplyse om foranstaltninger ved ophør af landbrugsproduktionen på ejendommen, men i godkendelsen skal der fastsættes vilkår herfor.

Der stilles derfor vilkår, som skal sikre, at der ved ophør af driften træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

Der er desuden stillet vilkår til fjernelse mv. af det ansøgte byggeri.

Alternative muligheder

Ansøger oplyser, at der har været set på andre placeringsmuligheder, men de er blevet fravalgt, da farmen der ville komme til at ligge meget mere synligt for omgivelserne samt tæt på nabofarm.

Ansøger oplyser desuden, at hvis det ikke er muligt at bygge en farm på Annexvej, vil produktionen i stedet blive flyttet til udlandet.

Kommunens vurdering

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal ansøger om godkendelse efter lovens § 11 ikke oplyse om overvejede alternativer eller 0-alternativet.

I henhold til Husdyrlovens § 24, stk. 2 skal der for afgørelser efter lovens § 11 og § 12 stk. 3 kun foretages vurdering af alternativer, hvis der er tale om en væsentlig miljøpåvirkning.

Kommunen finder ikke, at det ansøgte indebærer miljøpåvirkninger, som medfører, at der bør foretages en vurdering af alternativer.

Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.
- Energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt.
- Mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet.
- Produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt.
- Affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet.
- Der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.
- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Bilag

- Bilag 1. Lokalisering
- Bilag 2. Situationsplan
- Bilag 3. Landskab, kultur og natur
- Bilag 3a. Visualisering
- Bilag 4. Naturpunkter
- Bilag 5. Indkomne hørings svar